

Số: 184 /BC-UBND

Bình Định, ngày 07 tháng 10 năm 2023

BÁO CÁO
Tổng kết pháp luật về tình trạng khẩn cấp từ năm 2000 đến năm 2023

Kính gửi: Bộ Quốc phòng

Thực hiện Quyết định số 3773/QĐ-BQP ngày 12/8/2023 của Bộ Quốc phòng ban hành Kế hoạch tổng kết pháp luật về tình trạng khẩn cấp từ năm 2000 đến năm 2023; UBND tỉnh Bình Định báo cáo như sau:

I. ĐẶC ĐIỂM TÌNH HÌNH LIÊN QUAN ĐẾN TÌNH TRẠNG KHẨN CẤP

Hơn 20 năm qua, tình hình thế giới có nhiều biến động sâu sắc, nhanh chóng, phức tạp và khó lường. Các nước lớn điều chỉnh chiến lược, vừa hợp tác, thỏa hiệp, vừa cạnh tranh, đấu tranh kiềm chế lẫn nhau quyết liệt, giành vị thế và lợi ích, gây ra tình hình phức tạp tại nhiều khu vực và nhiều nước. Xung đột dân tộc, tôn giáo, khủng bố quốc tế, chiến tranh cục bộ, chiến tranh kinh tế, chiến tranh mạng, các hoạt động can thiệp, lật đổ, bất tuân dân sự, tranh chấp chủ quyền, lãnh thổ, tài nguyên... diễn ra dưới những hình thức mới, gay gắt hơn⁽¹⁾. Những vấn đề toàn cầu và an ninh phi truyền thống như: An ninh lương thực, an ninh năng lượng, an ninh nguồn nước, an ninh tài chính, an ninh mạng, biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh... diễn biến nghiêm trọng. Chủ nghĩa dân túy, chủ nghĩa cường quyền nước lớn, chủ nghĩa thực dụng gia tăng mạnh mẽ trong quan hệ quốc tế. Luật pháp quốc tế và các thể chế đa phương toàn cầu đứng trước những thách thức lớn. Sau khi kết thúc Chiến tranh lạnh, với những mức độ khác nhau, thế giới chưa bao giờ kết thúc chiến tranh. Những loại vũ khí giết người hàng loạt vẫn được sản xuất và đưa tới những điểm nóng. Việc đe dọa vũ lực và sử dụng vũ lực vẫn được nhiều thế lực xác định là công cụ quan trọng để đạt được mục tiêu bành trướng, áp đặt. Xu hướng tập hợp lực lượng, liên kết - đấu tranh vì lợi ích quốc gia - dân tộc diễn ra gay gắt, đặt các nước đang phát triển, nhất là những nước vừa và nhỏ, trước nhiều sức ép, đặc biệt dưới tác động của cạnh tranh địa chính trị giữa các nước lớn.

Tình hình thảm họa xuất hiện không theo quy luật, gây ra nhiều thiệt hại lớn

⁽¹⁾ Cuộc “Cách mạng màu” ở Nam Tư năm 2000, chiến tranh Afghanistan năm 2001, chiến tranh Iraq năm 2003, chiến tranh Nga - Gruzia năm 2008, các biến động chính trị mang tên “Mùa xuân Arab” ở Trung Đông - Bắc Phi năm 2011 dẫn tới cuộc chiến tranh ở Libya, Syria kéo dài đến nay chưa có hồi kết; gần đây nhất là cuộc xung đột Nga - Ukraina bắt đầu từ năm 2022 đã thúc đẩy căng thẳng địa chính trị và chạy đua vũ trang, ảnh hưởng nghiêm trọng đến nền kinh tế thế giới.

về tính mạng và tài sản⁽²⁾, đặc biệt là Covid-19 xuất hiện và trở thành đại dịch lớn nhất trên toàn thế giới, để lại đau thương, mất mát và những sự kiện chưa từng có trong lịch sử nhân loại.

Những đặc điểm trên đã tác động toàn diện đến các chủ trương, chính sách phát triển kinh tế - xã hội của bộ, ngành, địa phương và nhu cầu xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật, cải cách và tăng cường năng lực thi hành pháp luật về tình trạng khẩn cấp của địa phương, cơ quan, đơn vị.

II. KẾT QUẢ THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ TÌNH TRẠNG KHẨN CẤP TỪ NĂM 2000 ĐẾN NĂM 2023

1. Kết quả đạt được

a) Công tác lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến tình trạng khẩn cấp

- Trên cơ sở quán triệt sâu sắc Hiến pháp, các Luật, Pháp lệnh của Ủy ban thường vụ Quốc hội, các nghị định của Chính phủ, thông tư, hướng dẫn của các bộ, ngành Trung ương; UBND tỉnh kịp thời chỉ đạo các cơ quan chức năng tổ chức quán triệt, tuyên truyền, phổ biến đến các cơ quan, tổ chức, vận động người dân thực hiện nghiêm chủ trương chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước liên quan đến tình trạng khẩn cấp.

- Tổ chức theo dõi, kiểm tra thực hiện thuộc phạm vi, trách nhiệm của các sở, ngành, địa phương, cơ quan, đơn vị trên địa bàn tỉnh. Tổ chức sơ, tổng kết, rút kinh nghiệm định kỳ theo phân cấp.

b) Kết quả tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến tình trạng khẩn cấp

- Nguồn lực, đầu tư, chính sách:

- + Nguồn nhân lực cho các lực lượng hoạt động trong tình trạng khẩn cấp: Chuẩn bị nhân lực, vật tư, phương tiện, trang thiết bị bảo đảm cho các hoạt động cứu hộ, cứu nạn, sơ tán, bảo vệ các công trình phòng, chống thiên tai, hóa chất xử lý dịch bệnh, lương thực thực phẩm, thuốc men, hàng hóa thiết yếu... sẵn sàng huy động khi có tình trạng khẩn cấp xảy ra.

- + Đầu tư phát triển hệ thống công trình, trang thiết bị, phương tiện, vật tư cho hoạt động của các lực lượng trong tình trạng khẩn cấp. Sử dụng lực lượng, phương tiện của các sở, ban, ngành, đoàn thể địa phương, lực lượng vũ trang. Trung mua, trưng dụng các loại phương tiện, vật chất theo Luật Trưng mua, trưng dụng tài sản năm 2008. Đầu tư xây dựng các công trình theo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Phòng, chống thiên tai và Luật Đô thị năm 2020 nhằm hạn

⁽²⁾ Động đất ở Ấn Độ Dương năm 2004, sóng thần ở Indonesia năm 2004, siêu bão Katrina ở Đại Tây Dương năm 2004, động đất ở Haiti năm 2010, thảm họa kép ở Nhật Bản năm 2011, cháy rừng Amazon năm 2019, cháy rừng ở Hawaii/Mỹ năm 2023... Tình hình dịch bệnh nguy hiểm hoành hành ở nhiều quốc gia, vùng lãnh thổ trên toàn thế giới, nghiêm trọng nhất là dịch SARS, Ebola, cúm A/H1N1, sốt xuất huyết do virus Marburg...

chế và khắc phục hậu quả xảy ra, nhanh chóng ổn định tình hình. Bình Định có 163 hồ chứa nước với tổng dung tích 592 triệu m³ nước. Được sự quan tâm của Đảng và Chính phủ, từ năm 2005 đến 2021 đã xây dựng mới, sửa chữa, nâng cấp được 76 hồ chứa, bao gồm: 48 hồ lớn, 15 hồ vừa và 13 hồ nhỏ. Trung ương trực tiếp điều hành, hỗ trợ xây dựng hồ chứa nước Định Bình hoàn thành năm 2009; đập dâng Văn Phong hoàn thành năm 2015 và hồ chứa nước Đồng Mít hoàn thành vào năm 2021.

+ Giai đoạn 2006-2023, trên địa bàn tỉnh triển khai thực hiện 17 dự án, phương án, gồm 13 dự án tập trung⁽³⁾ và 04 phương án xen ghép⁽⁴⁾. Tổng số hộ theo quy hoạch được duyệt là 2.507 hộ (tập trung: 2.436 hộ; xen ghép: 71 hộ).

+ Nguồn tài chính cho hoạt động của các lực lượng trong tình trạng khẩn cấp: Sử dụng nguồn ngân sách của Trung ương phân bổ và ngân sách địa phương. Bảo đảm chi hợp lý, tiết kiệm, đúng Luật Ngân sách.

+ Khi xảy ra tình trạng khẩn cấp, UBND tỉnh hỗ trợ ngân sách cho các lực lượng trực tiếp làm nhiệm vụ trên cơ sở yêu cầu nhiệm vụ và quy mô điều động.

- Hoạt động phòng ngừa xảy ra tình trạng khẩn cấp:

+ Thực hiện phương châm 4 tại chỗ: Chỉ huy tại chỗ; lực lượng tại chỗ; phương tiện, vật tư tại chỗ; hậu cần tại chỗ; 3 sẵn sàng: Phòng ngừa chủ động; ứng phó kịp thời; khắc phục khẩn trương hiệu quả. Lấy phòng ngừa là chính, phát huy nội lực, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân. Trong đó xác định đối tượng, số lượng cụ thể của từng lực lượng để có kế hoạch huy động, sử dụng (thanh niên xung kích, dân quân tự vệ, công an, quân đội, các ngành, mặt trận, đoàn thể...); xác định loại phương tiện, vật tư của địa phương, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp trên địa bàn để trưng dụng trong trường hợp cần thiết. Việc thực hiện phương châm 4 tại chỗ phải kết hợp với phương châm 3 sẵn sàng trong mọi hoàn cảnh từ phòng, chống tới hoạt động tìm kiếm cứu nạn, từ đó mới có thể đáp ứng mục tiêu “Ứng phó kịp thời, khắc phục khẩn trương và hiệu quả” giảm thiểu thiệt hại, hậu quả các tình trạng khẩn cấp.

+ Quan tâm xây dựng lực lượng trong tình trạng khẩn cấp, trong đó chú trọng đào tạo, huấn luyện, tập huấn và tổ chức thực tập, diễn tập ở các cấp. Thường xuyên kiện toàn các lực lượng thực hiện nhiệm vụ khẩn cấp: lực lượng chuyên trách Cảnh sát phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ Công an tỉnh; lực lượng kiêm nhiệm tại các cơ quan, đơn vị; các đội cơ động: cứu sập, cứu thương, tải

⁽³⁾ Khu tái định cư (TĐC) dân vùng thiên tai tại xã Huỳnh Giản, huyện Tuy Phước; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại Quảng Văn, xã Phước Thuận, huyện Tuy Phước; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại xã Cát Tiến, huyện Phù Cát; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại xã Mỹ An, huyện Phù Mỹ (giai đoạn 1, 2); Khu TĐC dân vùng thiên tai tại xã Mỹ Thọ, huyện Phù Mỹ; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại xã Mỹ Đức, huyện Phù Mỹ; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại xã Hoài Hải, thị xã Hoài Nhơn (giai đoạn 1, 2); Khu TĐC dân vùng thiên tai phường Hoài Hương, thị xã Hoài Nhơn; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại Bầu Rong, phường Bồng Sơn, thị xã Hoài Nhơn; Khu TĐC dân vùng thiên tai Gò Núi Một, xã An Tân, huyện An Lão; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại xã Ân Tín (2), huyện Hoài Ân; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại Gò Sắt, xã Ân Thạnh, huyện Hoài Ân; Khu TĐC dân vùng thiên tai tại xã Nhơn Hải, TP.Quy Nhơn (giai đoạn 1).

⁽⁴⁾ Phương án xen ghép huyện Phù Cát; Phương án xen ghép huyện Phù Mỹ; Phương án xen ghép thị xã Hoài Nhơn và Phương án xen ghép huyện Hoài Ân.

thương; xây dựng, sửa chữa các công trình bị hư hỏng; bảo đảm giao thông, điện, nước; phòng dịch, vệ sinh môi trường; tiêu tủy; hộ đê; các tổ tại chỗ của dân quân tự vệ và lực lượng rộng rãi của toàn dân. Xây dựng kế hoạch, đăng ký, quản lý, chặt chẽ lực lượng dự bị động viên sẵn sàng huy động thực hiện nhiệm vụ khẩn cấp khi chưa đến mức tổng động viên hoặc động viên cục bộ (cấp tỉnh 01 tiểu đoàn dự bị động viên, mỗi huyện, thị xã, thành phố 01 đại đội dự bị động viên). Tổ chức diễn tập khu vực phòng thủ tỉnh vào các năm 2007; 2012; diễn tập ứng phó sóng thần năm 2013 tại huyện Phù Mỹ; diễn tập phòng chống lụt bão năm 2014 tại huyện Tuy Phước và năm 2016 tại huyện Phù Cát; diễn tập ứng phó sự cố hóa chất Tôn Hoa Sen năm 2022 tại thành phố Quy Nhơn...; năm 2023 tổ chức diễn tập khu vực phòng thủ gắn với phòng thủ dân sự tỉnh để tổ chức rút kinh nghiệm, chỉ đạo các cơ quan, đơn vị tổ chức đào tạo, bồi dưỡng, huấn luyện đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ khi có tình huống xảy ra, xây dựng lực lượng nòng cốt là quân sự, công an, biên phòng.

+ Khi có tình huống khẩn cấp xảy ra, thường xuyên cung cấp thông tin đến người dân qua các phương tiện thông tin đại chúng, tuyên truyền cho người dân chấp hành nghiêm túc các mệnh lệnh của chính quyền địa phương, vận động người dân sơ tán hoặc hạn chế đi lại ở các khu vực nhất định.

- Hoạt động của các lực lượng trong tình trạng khẩn cấp:

+ Khi xảy ra tình trạng khẩn cấp, UBND tỉnh chỉ đạo Sở Thông tin và Truyền thông, Đài Phát thanh và Truyền hình Bình Định, các doanh nghiệp viễn thông phối hợp các sở, ngành, đơn vị, địa phương liên quan tổ chức cảnh báo, truyền tin, thông báo, báo động để người dân biết và triển khai thực hiện. Phân công lãnh đạo, chỉ đạo, chỉ huy, kiểm tra trên các địa bàn trọng yếu.

+ Các sở, ngành, cơ quan, đơn vị liên quan theo chức năng tham mưu UBND tỉnh quản lý Nhà nước trên các lĩnh vực, đặc biệt khi dịch Covid-19 xuất hiện, Sở Y tế đã tham mưu UBND tỉnh thực hiện tốt công tác quản lý nhà nước về công tác phòng, chống bệnh truyền nhiễm.

+ Các biện pháp cơ bản trong tình trạng khẩn cấp: Huy động lực lượng, phương tiện và các nguồn lực để cứu hộ, cứu nạn; tổ chức cấp cứu kịp thời người bị nạn; nhanh chóng sơ tán, di dời nhân dân ra khỏi nơi nguy hiểm; bố trí bảo đảm hậu cần cho nhân dân tại nơi sơ tán. Huy động các cơ sở y tế tham gia cứu chữa. Huy động tất cả các nguồn lực để xử lý khẩn cấp sự cố công trình. Huy động nguồn lực phục vụ hoạt động của các lực lượng trong tình trạng khẩn cấp.

- Khắc phục hậu quả của tình trạng khẩn cấp:

+ Hoạt động khắc phục hậu quả: Phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân, nòng cốt là lực lượng quân đội, công an và dân quân tự vệ. Tổ chức cấp phát miễn phí lương thực, thực phẩm và nhu yếu phẩm thiết yếu khác; giúp nhân dân xử lý môi trường, phòng, chống dịch bệnh, cung cấp nước sạch, sắp xếp chỗ ở tạm, ổn định đời sống nhân dân; sử dụng Quỹ phòng, chống thiên tai tỉnh để xử lý khẩn cấp

sự cố công trình phòng, chống thiên tai; công bố tình trạng khẩn cấp về sạt lở, hư hỏng đê kè; sạt lở núi, bờ sông, bờ biển; ngập lụt sâu và chỉ đạo tổ chức khắc phục⁽⁵⁾.

+ Trách nhiệm thống kê, đánh giá thiệt hại: Chỉ đạo các cơ quan chuyên môn, UBND các huyện, thị xã, thành phố báo cáo thống kê, đánh giá thiệt hại theo định kỳ (báo cáo nhanh về tình hình thiên tai, dịch bệnh; báo cáo theo đợt; báo cáo định kỳ) và đột xuất.

+ Huy động, quyên góp và phân bổ nguồn lực cứu trợ, hỗ trợ: Chủ động sử dụng nguồn lực tại chỗ của địa phương để khắc phục hậu quả đồng thời báo cáo Trung ương hỗ trợ. Bảo đảm kịp thời, hiệu quả, công khai, minh bạch, đúng đối tượng; ưu tiên hỗ trợ dân sinh, phục hồi sản xuất và khắc phục khẩn cấp các công trình bị thiệt hại; khôi phục, sửa chữa, xây dựng lại bảo đảm bền vững hơn.

- Quyền và nghĩa vụ của cơ quan, tổ chức, cá nhân trong tình trạng khẩn cấp:

+ Quyền, nghĩa vụ của hộ gia đình, cá nhân: Được tiếp cận thông tin về thiên tai, dịch bệnh; tham gia các chương trình thông tin, truyền thông, giáo dục về tình trạng khẩn cấp; được hoàn trả vật tư, phương tiện; nhận tiền công lao động khi tham gia ứng phó các sự cố trong tình trạng khẩn cấp. Được cứu trợ, hỗ trợ khi bị thiệt hại trong tình trạng khẩn cấp. Bên cạnh đó hộ gia đình, cá nhân phải thực hiện các nghĩa vụ như: Chủ động xây dựng, nâng cấp, bảo vệ công trình, nhà ở thuộc quyền sở hữu của mình để đảm bảo an toàn; thực hiện các biện pháp ứng phó trong tình trạng khẩn cấp. Chấp hành nghiêm các quyết định huy động nhân lực, vật lực, phương tiện... khi có tình huống khẩn cấp.

+ Quyền, nghĩa vụ của tổ chức kinh tế: Được trả công lao động, hoàn trả hoặc bồi thường vật tư, phương tiện, trang thiết bị tham gia ứng phó khẩn cấp thiên tai đối với cộng đồng theo lệnh huy động của cấp có thẩm quyền. Tham gia đầu tư dự án xây dựng các công trình bảo đảm trong tình trạng khẩn cấp bảo đảm lưỡng dụng theo quy hoạch, kế hoạch của bộ, ngành Trung ương. Đồng thời phải thực hiện các nghĩa vụ như: Chủ động xây dựng, bảo vệ công trình, cơ sở vật chất bảo đảm sản xuất, kinh doanh; xây dựng các phương án trong tình trạng khẩn cấp. Khi đầu tư xây dựng công trình phải áp dụng các quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về an toàn rủi ro thiên tai. Tham gia tập huấn, huấn luyện, diễn tập theo kế hoạch của bộ, ngành Trung ương. Chấp hành sự hướng dẫn, chỉ đạo, chỉ huy, huy động khẩn cấp nhân lực, vật tư, phương tiện, trang thiết bị, nhu yếu phẩm của cơ quan, người có thẩm quyền trong thực hiện pháp luật về tình trạng khẩn cấp. Tham gia hoạt động khắc phục hậu quả tại địa phương trong khả năng.

⁽⁵⁾ Dịch lở mồm long móng trên địa bàn tỉnh năm 2006; Hội chứng rối loạn hô hấp và sinh sản trên heo tại địa bàn xã Cát Hanh, huyện Phù Cát và thị trấn Tuy Phước, huyện Tuy Phước năm 2007; Dịch tả lợn Châu Phi trên địa bàn tỉnh năm 2019; Bệnh viêm da nổi cục ở trâu, bò trên địa bàn tỉnh năm 2021; công bố tình trạng khẩn cấp: Sạt lở kè biển xã Nhơn Hải, thành phố Quy Nhơn năm 2019; núi Cẩm huyện Phù Cát năm 2021; cầu Đại Hàn, huyện Tuy Phước năm 2022; bờ sông thôn Thế Thanh-Phú Vãn, xã Ân Thạnh, huyện Hoài Ân năm 2022 và ngập lụt phường Ghềnh Ráng, thành phố Quy Nhơn năm 2023.

+ Quyền, nghĩa vụ của cơ quan, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức chính trị xã hội - nghề nghiệp, tổ chức xã hội, tổ chức xã hội - nghề nghiệp: Xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân, cán bộ, công chức, viên chức, người lao động. Tuyên truyền thực hiện pháp luật về tình trạng khẩn cấp và tham gia hoạt động khắc phục hậu quả tại địa phương trong khả năng.

- Hợp tác quốc tế về tình trạng khẩn cấp: Đẩy mạnh hợp tác toàn diện với các tỉnh bạn Lào, tăng cường tiếp xúc, trao đổi và ký kết các thỏa thuận hợp tác trong tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa - xã hội, giáo dục, quốc phòng - an ninh và đối ngoại. Các hoạt động hợp tác chấp hành nghiêm Luật Biên giới quốc gia năm 2003, Luật Thỏa thuận quốc tế năm 2020, Luật Phòng chống bệnh truyền nhiễm năm 2007, Luật An ninh quốc gia năm 2004 và các văn bản luật, pháp lệnh liên quan khác. Các hoạt động hợp tác dựa trên nguyên tắc tôn trọng độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ quốc gia, không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau, bình đẳng cùng có lợi, phù hợp với Hiến pháp, pháp luật của Việt Nam và điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên.

- UBND tỉnh chỉ đạo các sở, ngành có liên quan và UBND các huyện, thị xã, thành phố áp dụng các biện pháp cần thiết để giúp đỡ nhân dân nhanh chóng ổn định đời sống, phục vụ sản xuất tại các địa bàn xảy ra tình trạng khẩn cấp; làm tốt công tác thanh tra, kiểm tra, sơ kết, tổng kết và thực hiện chế độ báo cáo đúng quy định; khen thưởng kịp thời các tổ chức, cá nhân có thành tích xuất sắc trong thực hiện nhiệm vụ trong tình trạng khẩn cấp; xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm pháp luật.

2. Hạn chế, nguyên nhân và bài học kinh nghiệm

a) Hạn chế

- Công tác chỉ đạo, triển khai, tuyên truyền và phối hợp thực hiện các văn bản chỉ đạo của Trung ương, của tỉnh ở một số địa phương, cơ sở chưa kịp thời, có nơi còn lúng túng, bị động, nhất là trong giai đoạn đầu.

- Việc phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị, địa phương có lúc chưa chặt chẽ. Việc thống kê, báo cáo của một số đơn vị chưa kịp thời, số liệu chưa chính xác.

- Việc lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện việc mua sắm vật tư, hóa chất, trang thiết bị phòng chống dịch, sinh phẩm xét nghiệm tại một số đơn vị có thời điểm rất khó khăn do vừa yêu cầu đúng quy định, vừa bảo đảm kịp thời (trong điều kiện giá cả không ổn định, độc quyền, khan hiếm, thiếu thông tin...).

b) Nguyên nhân

- Nguyên nhân khách quan: Khi xảy ra tình trạng khẩn cấp ở một số địa phương, có những tình huống chưa có tiền lệ, chưa có hướng dẫn cụ thể nên đã xảy ra lúng túng, bị động trong công tác chỉ đạo, ứng phó. Cụ thể như: Khi dịch bệnh Covid-19 xảy ra, lây lan nhanh, nhiều biến thể và trở thành đại dịch lớn nhất trên

toàn thế giới, chưa có Vắc-xin phòng ngừa; các điều kiện về phương tiện, thiết bị, nhân lực chưa đáp ứng yêu cầu công tác phòng chống dịch và cấp cứu, điều trị bệnh nhân.

- Nguyên nhân chủ quan:

+ Nhận thức về tình trạng khẩn cấp ở một số cơ quan, đơn vị, địa phương còn chủ quan; một bộ phận người dân chưa chấp hành nghiêm các quy định của Nhà nước và chính quyền địa phương ban hành.

+ Nhận thức về mức độ nguy hiểm của dịch bệnh và các biện pháp phòng, chống dịch có nơi, có lúc, có cấp chưa tương xứng với tình hình; còn tình trạng chủ quan lơ là, mất cảnh giác khi có tình huống hoặc tình huống đã qua.

+ Năng lực của cán bộ trong quản lý, điều hành, tổ chức thực hiện có nơi, có lúc còn hạn chế, chưa đồng đều. Trong lãnh đạo, chỉ đạo tại một số nơi, một số cấp còn lúng túng, thiếu quyết liệt, thiếu kiên định, còn chần chừ do tác động bởi nhiều nguồn thông tin khác nhau.

c) Bài học kinh nghiệm

Một là, cấp ủy, chính quyền, lãnh đạo các sở, ban, ngành đoàn thể, các địa phương tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo, giáo dục, quán triệt, triển khai các văn bản luật, pháp lệnh, nghị định, thông tư về tình trạng khẩn cấp, từ đó xác định rõ nhiệm vụ khi có tình huống xảy ra.

Hai là, đầu tư ngân sách xây dựng các công trình phòng tránh sơ tán bảo đảm tính lưỡng dụng.

Ba là, quan tâm đào tạo, huấn luyện, bồi dưỡng các lực lượng trực tiếp thực hiện nhiệm vụ trong tình trạng khẩn cấp (quân đội, công an, dân quân tự vệ, y tế...), có chính sách hỗ trợ, động viên kịp thời các lực lượng trực tiếp làm nhiệm vụ.

Bốn là, khi có tình huống xảy ra phải nhạy bén, kịp thời xử lý, không để lan rộng, kéo dài, hạn chế thiệt hại về người và tài sản của Nhà nước và nhân dân; kịp thời báo cáo, đề xuất, tranh thủ ý kiến chỉ đạo của các bộ, ban, ngành Trung ương; đề nghị sự hỗ trợ của các lực lượng đứng chân trên địa bàn tỉnh.

III. TÁC ĐỘNG, VƯƠN MẮC, BÁT CẬP CỦA CÁC VĂN BẢN QUY PHẠM PHÁP LUẬT LIÊN QUAN ĐẾN TÌNH TRẠNG KHẨN CẤP

1. Tác động của các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến hoạt động của các lực lượng trong tình trạng khẩn cấp

Từ năm 2013 đến nay, nhiều bộ luật cơ bản cùng các văn bản quy phạm pháp luật quan trọng khác đã thể chế hóa các nguyên tắc pháp quyền, dân chủ cơ bản của Hiến pháp năm 2013, hệ thống pháp luật đã từng bước được hoàn thiện ở hầu hết các lĩnh vực của đời sống xã hội, tạo cơ sở pháp lý cho các hoạt động kinh tế, văn hóa, xã hội, bảo vệ các quyền, lợi ích của người dân, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, ngày càng tương thích với các nguyên tắc, chuẩn mực

của các điều ước quốc tế trong đó có các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến tình trạng khẩn cấp.

2. Vương mắc, bất cập: Pháp lệnh Tình trạng khẩn cấp năm 2000 và Luật Phòng chống dịch bệnh truyền nhiễm năm 2007 đều có quy định về các biện pháp được áp dụng khi có tình trạng khẩn cấp về dịch bệnh. Điều này dẫn đến tình trạng đồng thời tồn tại hai hệ thống quy phạm pháp luật cùng điều chỉnh một nội dung. Cụ thể: Pháp lệnh Tình trạng khẩn cấp năm 2000 và Nghị định số 71/2002/NĐ-CP ngày 23/7/2002 của Chính phủ sử dụng các khái niệm “biện pháp đặc biệt trong tình trạng khẩn cấp về dịch bệnh nguy hiểm”, “đội công tác chống dịch khẩn cấp”, “đội cấp cứu lưu động”. Trong khi đó, Luật Phòng chống dịch bệnh truyền nhiễm năm 2007 và Nghị định số 101/2010/NĐ-CP ngày 30/9/2010 của Chính phủ lại sử dụng các khái niệm “các biện pháp được áp dụng trong tình trạng khẩn cấp về dịch”, “đội chống dịch cơ động”.

IV. PHƯƠNG HƯỚNG, NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ TÌNH TRẠNG KHẨN CẤP

1. Dự báo tình hình: Những năm tới, tình hình thế giới, khu vực sẽ tiếp tục tiềm ẩn nhiều nhân tố phức tạp; chiến tranh cục bộ, xung đột vũ trang, tranh chấp tài nguyên, chủ quyền lãnh thổ, biển, đảo, mâu thuẫn sắc tộc, tôn giáo, khủng bố, chiến tranh mạng, an ninh phi truyền thống, tội phạm xuyên biên giới tiếp tục gia tăng, gây bất ổn ở một số quốc gia; xu thế hòa bình, hợp tác, phát triển đứng trước nhiều nguy cơ, thách thức. Tác động của biến đổi khí hậu, thiên tai diễn ra ngày càng ngày càng khốc liệt, bất thường và khó lường, tình trạng ô nhiễm môi trường, tốc độ đô thị hóa cao tạo điều kiện thuận lợi cho các dịch bệnh truyền nhiễm mới xuất hiện, lây lan và bùng phát, khó dự báo. Tình hình trên tác động trực tiếp đến chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước trong triển khai thực hiện nhiệm vụ trong tình trạng khẩn cấp.

2. Phương hướng, nhiệm vụ và giải pháp, biện pháp trong tình trạng khẩn cấp

- Tiếp tục sửa đổi, bổ sung, ban hành chính sách, pháp luật, khắc phục bất cập, hoàn thiện hệ thống pháp luật tình trạng khẩn cấp; tập trung giải quyết những khó khăn, vướng mắc từ thực tiễn, giải quyết những chế độ, chính sách liên quan đến lực lượng tham gia trong tình trạng khẩn cấp.

- Ban hành cơ chế, chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, ưu đãi tín dụng chính sách thuế thương mại, cắt giảm thủ tục hành chính, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh; chính sách khuyến khích, hỗ trợ đào tạo phát triển lực lượng làm nhiệm vụ trong tình trạng khẩn cấp. Quy định rõ giới hạn của các biện pháp khẩn cấp, tăng cường vai trò giám sát của các thiết chế khác.

V. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Kính đề nghị Bộ Quốc phòng kiến nghị Quốc hội xem xét ban hành Luật Tình trạng khẩn cấp thay thế cho Pháp lệnh Tình trạng khẩn cấp để làm cơ sở thực hiện đồng bộ, thống nhất.

2. Kính đề nghị Bộ Quốc phòng ban hành Nghị định quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Phòng thủ dân sự, trong đó có quy định về việc thành lập, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức của Ban Chỉ huy phòng thủ dân sự địa phương; chế độ cho cán bộ, chiến sĩ làm nhiệm vụ trực tại Cơ quan thường trực Ban Chỉ huy phòng thủ dân sự địa phương trong tình trạng khẩn cấp.

UBND tỉnh Bình Định kính báo cáo Bộ Quốc phòng./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Cục Cứu hộ - Cứu nạn/BTTM;
- Bộ Tư lệnh/qk5;
- CT, PCT TT UBND tỉnh;
- Bộ CHQS tỉnh;
- CVP UBND tỉnh;
- Lưu: VT, K18.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Nguyễn Tuấn Thanh